

Recenzija *Turističnog terminološkog slovarja*

Posljednjih se godina pokazalo kako je turizam jedno od onih područja koje se razvija velikom brzinom i koje je nedvojbeno vrlo kompleksno jer zadire u segmente brojnih drugih znanstvenih disciplina, struka i djelatnosti. To je osim toga i područje društvenoga života koje zanima ne samo stručnjake koji se iz različitih aspekata bave turizmom, nego i tzv. »obične ljude« koji su ili sami turisti ili žive od turizma na ovaj ili onaj način. Upravo širina toga područja kao i njegova interdisciplinarnost zahtijeva od svakog istraživanja vezanoga uz turizam da u obzir uzima različite aspekte onih društvenih znanosti koje su usko vezane uz turističke studije. Dakako, da bi se uspješno moglo govoriti o turizmu kao znanosti, nužno je poznavati njegovu terminologiju. U ranijim se razdobljima tome nije posvećivalo dovoljno pažnje, jer se na neki način smatralo da se i ne može govoriti o nekoj zasebnoj terminologiji koja bi pripadala samo turizmu. Danas je, međutim, evidentno da se itekako radi o specifičnome jeziku koji doduše ima brojne elemente drugih jezika struke, ali isto tako i ogroman broj usko specijaliziranih termina vezanih isključivo uz turizam. Paralelno s naglim razvojem raznih grana turizma, razvija se i pripadajuća terminologija koja je nužna da bi se opisale sve nove činjenice koje se na tom području javljaju.

Interes za jezičnu i terminološku problematiku vezanu uz područje turizma potaknuo je tim sa Fakultete za humanistične studije Univerze na Primorskom iz Kopra predvođen prof. dr. sc. Vesnom Mikolič da pokrene izradu *Turističkog terminološkog rječnika (Turistični terminološki slovar)* koji se temelji upravo na već ranije navedenom multidisciplinarnom pristupu. Kako bi rad na rječniku bio u skladu sa suvremenim leksikografskim principima i metodama, građa je crpljena iz višejezičnoga korpusa *TURK* sastavljenog od autentičnih tekstova iz različitih područja turizma koji sadrži 30 milijuna riječi na slovenskom, engleskom i talijanskom jeziku. Na taj je način osigurana maksimalna pokrivenost ne samo područja usko vezanoga uz turizam, nego i srodnih disciplina koje dijelom ulaze u tu domenu. Osim toga, takav je pristup građi veoma koristan zato što omogućava neposrednu povezanost korpusa i rječnika u elektronskom obliku, što konkretno znači da se vrlo jednostavno može pretraživati i rječnik i korpus.

Trenutačno su termini u rječniku razvrstani u 43 vrste turističkih djelatnosti i dolaze iz 81 područja, od toga 6 turističkih u užem smislu (ekonomija, ugostiteljstvo, smještaj, promet, turističko posredništvo, turističko tržište). Ako se gleda na korpus kao cjelinu, ustanovljeno je da su najfrekventniji termini iz područja gastronomije (75 termina), sporta (74), ugostiteljstva

(70), ekonomije (60), medicine (50), umjetnosti (43) i prometa (44). Te su brojke sasvim sigurno korisni pokazatelji značaja pojedinih sektora u turizmu Slovenije, jer, primjerice, velik broj termina vezanih uz sport, dokazuje važnost te komponente u ukupnoj turističkoj ponudi zemlje.

Rječnik je sastavljen na principu abecednoga reda slovenskih natuknica, a cjelokupnome popisu korisnik može pristupiti putem programa *ASPplus* poduzeća *Amebis*. Na taj je način na mrežnom portalu *Termania* omogućeno pretraživanje natuknica u svakom dijelu rječničkoga članka, a također i prema engleskim prijevodnim ekvivalentima.

Struktura je rječničkoga članka organizirana tako da je uz svaku natuknicu zabilježena ortografska i ponekad normativna oznaka te je navedena definicija pojma i engleski ekvivalent. Uz to se uz svaku natuknicu donosi i podatak o specifičnome području i vrsti turizma (ukoliko je to relevantno za određeni pojam), zatim ilustrativni primjeri uporabe stručnih termina iz korpusa *TURK*, kao i odrednice koje omogućavaju povezivanje različitih termina.

Na primjeru pojedinih natuknica istražili smo na koji način funkcionira rječnik i koji se sve podaci mogu naći.

Želimo li, na primjer, vidjeti postoji li u slovenskome termin *garni hotel*, upisat ćemo ga u za to predviđen prozorčić i dobiti sljedeće informacije:

1. taj termin jest dio slovenskoga jezika
2. iz definicije čitamo da je to »hotel koji nudi noćitev z zajtrkom; v okviru slovenske kategorizacije (in več evropskih) lahko garni hotel dobi največ štiri zvezdice«
3. engleski ekvivalent je *garni hotel* ili *hotel with breakfast only*
4. ako klikom na za to predviđeno mjesto otvorimo korpus, ilustrativni primjeri pokazat će nam u kojim se kontekstima *garni hotel* javlja
5. u nastavku slijede drugi slovenski rječnici u kojima je *garni hotel* zabilježen kao natuknica
6. na kraju dolaze i pojmovi usko vezani uz navedeni osnovni termin, a to su *hotel* i *zvezdica* koji su popraćeni opsežnim definicijama.

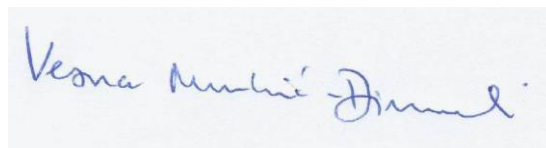
S druge strane, ako nas zanima postoji li u rječniku npr. termin *adrenalinski park*, nećemo ga naći kao zasebnu natuknicu, nego unutar natuknice *adrenalinski*, koja uz definiciju toga

pridjeva donosi i termine *adrenalinski park* i *adrenalinski šport*, kao i komentar vezan uz određivanje samoga pojma.

Dakle, rječnik osim osnovnih definicija (koje su već same po sebi u većini slučajeva vrlo opsežne) donosi i razne druge podatke koji korisniku mogu biti važni ili zanimljivi. Upravo je tako široko koncipirano prezentiranje pojedinih termina koje se ne zaustavlja na štuum tumačenju pojmova, nego nastoji pružiti što više dodatnih informacija, velika prednost ovoga rječnika. Činjenica da se uz svaku natuknicu navodi i druge slovenske rječnike u kojima se konkretni termin može naći nema isključivu svrhu da potvrdi gdje je sve neki naziv registriran, nego daje i podatak o drugim značenjima i uporabama u općem jeziku ili u jeziku drugih struka.

Ono što svakako treba naglasiti jest činjenica da su i *Turistički terminološki rječnik* i *Všejezični korpus turističkih tekstova* otvoreni za daljnju nadogradnju i sudjelovanje šireg kruga zainteresiranih koji se svojim prijedlozima i/ili komentarima mogu javiti na adresu navedenu u uvodnome dijelu rječnika. Takvom se politikom nedvojbeno može osigurati što je moguće veća pokrivenost ovog opsežnog i raznolikog područja koje zahvaljujući svojoj dinamičnosti i neprekidnom rastu zahtijeva neprestano ažuriranje podataka.

Danas već postoje rječnici turističkih termina za mnoge jezike (npr. Beaverov *A Dictionary of Travel and Tourism Terminology* za engleski, *Rječnik turizma* urednika N. Čavlek i B. Vukonića za hrvatski, najrecentnije izdanje *Encyclopedia of Tourism* koje je uredio J. Jafari objavljeno 2013. itd.). Rječnici koji se bave turističkom terminologijom posebice su značajni za one države u kojima je turizam strateški važno područje, a Slovenija je nedvojbeno jedna od tih. S obzirom na to da je *Turistični terminološki slovar* prvi slovenski rječnik koji donosi termine iz područja turizma on predstavlja značajan doprinos afirmaciji turističkih studija i turizma u najširem smislu, ali isto tako potiče daljnji razvoj i izgradnju slovenske terminologije iz tog područja.

dr.sc. Vesna Muhvić-Dimanovski, znanstvena savjetnica

Vesna Muhvić-Dimanovski je rođena u Zagrebu gdje je na Filozofskome fakultetu zagrebačkog Sveučilišta diplomirala engleski jezik i književnost kao prvi i njemački jezik kao drugi predmet.

Poslijediplomski studij lingvistike upisala je na istom fakultetu i magistrirala s temom *Sleng u engleskom i hrvatskom (poredbena studija)*. Od godine 1973. do umirovljenja u listopadu 2012. radila je u Zavodu za lingvistiku Filozofskoga fakulteta, kojemu je od 1994. do 2012. bila predstojnica. Od godine 1991. do danas član je uredništva *Suvremene lingvistike*, časopisa u kojemu je od 1995. do 1998. bila jedan od izvršnih urednika, a od 1998. do 2005. glavna urednica. Doktorat društveno-humanističkih znanosti iz područja filologije stekla je 1989. godine obranivši disertaciju pod naslovom *Prevedenice iz engleskog, njemačkog i francuskog u hrvatskom književnom jeziku*.

Suradivala je na nekoliko znanstvenih projekata koje je vodio akademik Rudolf Filipović i bila glavni istraživač projekata *Neologizmi - problemi teorije i primjene* i *Neologizmi u hrvatskome i europskome kontekstu* koje je financiralo Ministarstvo znanosti, tehnologije i športa RH. U okviru međunarodnog projekta *Languages in a Network of European Excellence (LINEE)* koji je financirala Europska komisija unutar programa FP 6 bila je voditeljica dvaju podprojekata: *Local and regional varieties as markers of identity* te *Promoting national identity internationally*.

U okviru bilateralne suradnje s Republikom Slovenijom od godine 2010. s hrvatske je strane vodila projekt *Međujezične i međukulturalne veze te konstrukcija nacionalnog identiteta u slovenskome i hrvatskome turističkom diskursu* koji se izvodio sa Sveučilištem u Kopru.

Od 2001. do 2012. godine bila je voditeljica Poslijediplomskoga doktorskog studija lingvistike na Filozofskome fakultetu u Zagrebu.

Članica je Hrvatskoga filološkoga društva, Hrvatskoga društva za anglističke studije te Komisije za lingvističku antropologiju Međunarodne unije antropoloških i etnoloških znanosti, a od godine 2010. članica je Etičkoga povjerenstva Instituta za antropologiju.

Objavila je velik broj radova u hrvatskim i inozemnim znanstvenim i stručnim časopisima te knjigu *Neologizmi – problemi teorije i primjene* u izdanju FF pressa iz Zagreba.